

πτίζονται οἱ μόχοι τε, ὑποβλέπει εἰς τὴν σελῶν, αὐτὴ δὴ ἀυτὴ (καὶ τὴν ἑκφρασιν τῆ κοινῆ λαῶ) δέσκηται ἐπ' αὐτῷ, ἢ ὑποκάτω τῆς γῆς, αὐτὴ αὐξάνη, ἢ ὀλιγοσύνῃ (φθίνῃ), αὐτὴ ἡναι νέα σελῶν, ἢ πανσέλιος, ὅταν δοῖ ἀμφιβάλλῃ, ὅτι ἡ σελῶν δὲ ἔχει καμμίαν ἐργεῖαν εἰς αὐτά; Διὰ μέσῃ τῆς διδασκαλίας τῆς φυσικῆς βεβαίως, μόνον, καὶ πρὸ πάντων ἐλθόντων οἱ ἄνθρωποι ὑπὸ καθεδεῖς δαιμονίας· καὶ ἀφ' ἧς οἱ ἀναγνώσται μὲ λάβωσι μερικὰς ιδέας τῆς φυσικῆς, τότε δὲ ἐγκρίνεται βέβαια τὰς δεισιδαιμονίας, ὅ, καὶ πολλοὶ φυλάττωσιν ἐξ ἀγνοίας.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Περὶ τῆς ποιότητος τῶν σωμάτων.

§. 5. Εἰς τὸν παρόντα κόσμον περικυκλόμεθα πανταχόθεν ὑπὸ πράγματα, τὰ ὅποια ὑποπίπτειν εἰς τὰς πέντε αἰδήσεις μας, (ὁρασιν, ἀκοῇ, ὁσφρησιν, γεῦσιν, καὶ ἀφῶ) καὶ ὀνομάζονται ὑπὸ ἡμᾶς Σώματα. Ταῦτα ὅχι μόνον συστίθενται ὑπὸ μέρη, ἀλλὰ δυνάμει καὶ νὰ κινῶνται. τὴν μᾶς τὸ διδάσκειν αἱ αἰδήσεις μας. τὴν μᾶς τὸ λέγειν τὰ αἰδήματά μας. Λοιπὸν Σῶμα δὲν ὀνομάζεται ἄλλοτι, παρὰ καθεδεῖς πρᾶγμα σύνθετον ἀπὸ μέρη, καὶ κινητόν. τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, π. χ. συσίσταται ὑπὸ κόκκαλα, κρέας, καὶ αἷμα· τὸ ξύλον χίζεται εἰς μέρη· λίθος, ὕλος, καὶ ἄσβεστος κλῶνται (τζακίζονται), καὶ ἕτω περικύπτειν πολλὰ μέρη. λοιπὸν

πὸν ἀναγκαίως τὸ σῶμα συνίσταται ἐκ μερῶν, ἢ εἶναι πρᾶγμα συνώθετον, προσέτι δὲ καὶ κινή-
τόν· τῷτο δηλοῖ, ὅτι καθε σῶμα πέφυκε νὰ
κινήται ὑπὸ τινὶ δυνάμει ἐνὸς ἄλλου. πύργοι
δυνάμνται νὰ κρημνιθῶν, νὰ ἀνατραπῶν ὑπὸ κε-
ραυνῶν, καὶ σφοδρῶν ἀνέμων, καὶ πέτραι μεγάλαι
νὰ χαρράγῃν· τῷτο δὲν ἐγίγνετο ποτὲ, ἂν τὸ
σῶμα δὲν ὀπιδέχεται κίνησιν.

Σημείωσις.

Κάθε σῶμα, ὅσον μικρόν καὶ αὐτὸ ᾗται, καὶ αὐτὸ δὲν τὸ
βλέπομεν μὲ ψιλὰ ὀμμάτια, συντίθεται ὑπὸ μέρη, καὶ
λύεται πάλιν εἰς αὐτὰ. Τὸ διακριτὸν καὶ σωμάτων (ιδίω-
μα αὐτῶν τῶ νὰ μισράζωνται εἰς μικρότερα μέρη) προ-
χωρεῖ ἐπ' αὐτοῖς εἰς τὸ χρυσῶμα τῶ ἀργυρῶ μίτη (σύρ-
ματος) ὁ χρυσὸς διακεῖται εἰς τοσαῦτα τῶ νῶ ἀπειλείη-
πτα μικρὰ μέρη, ὥστε ἐκπλήττεται ὁ νῦς μας. αὐτὴ ἡ
φύσις λύει τὰ σώματα μὲ ζόποι, ὅ,πῃ προξενεῖ ἐκπλη-
ξιν, καὶ θαυμασμόν· μία μόνη σαγὼν βαφῆς κιτείνης. Θα-
λόνη εὖ ἀγγήτοι μέγα γιμάτον καθαρῶ ὕδατος, ὥστε εἰς
ὅλα τὰ μέρη τῶ ὕδατος βλέπομεν κάτι τι τῆς κιτείνης
βαφῆς· ὁ μόχος, τὸν ὁποῖον ἔχει ζῶντι τῆς Χίνης, καὶ
Ταρκείας εἰς βαλαῶτιον (σακκελί) διεσκοῦμενοι ὑπο-
κάτω εἰς τὸ ὑπογάσειόν τε, γιμίζα ὑπὸ τὰ μέλαινα, ἀ-
πὸ τὰ ὁποῖα ἀγυῖται πολλὰ διωκτὴ ὑπορρύια, ὁλόκλη-
ροι οἰκῆμα εἰς πολλὰς ἡμέρας, καὶ μεῶας, καὶ δὲν χάνει τε
ἐπίσημον ὑπὸ τὸ βάρος τε. εἰς ὁποῖα μέρη λειπὸν ἀπειρε-
στὰ ἡ φύσις λύει τὸν μόχον! βίβαλα εἰς τόσα λεπτὰ μέ-
ρη, ὥστε καθε νῦς ἀδιωκτεῖ νὰ τὰ ἰδῇ. δεῖ νὰ ἀνα-
πτύξω σαφίσειν τὸ λεγόμενον, μεταχειρίζομαι παράδειγ-
μα γνωστὸν εἰς ὅλους· ὁ σκύλης ἀκολουθεῖ εἰς τὰ ἴχνη τῶ
κυεῖν τε, ἐν ᾧ πῶς ἔπρην ἔδαφος τῆς γῆς δὲν βλέπει τὰ
ἴχνη τῶ βιμάτων καὶ τὰ θνητὰ κυνηγώμενα, καὶ ἀφ' οὗ
ἐξέωσι φάγοντα μακροὶ δρόσσημα, μ' ὅλον τῷτο αὐτοῖς τὰ
αἰγχιῶν· τῷτο ὅμως πῶς ἰδιώσαντο, αὐτὸ δὲν ἦσαν εἰς ὅ-

λίω τὴν ὁδὸν, ὅπῃ ἐπιειπάσκειν ὁ αἰθέρωπός, καὶ τὰ θι-
εῖα ἔξειαν, ὑπὲρροίαι, καὶ ἐκ τῆς ἐπομῆς, λεπτὰ μό-
ρια, τὰ ὅποια ὁ σκύλος ἔλακύνει ὑπὸ ἄλλης αἰτμῆς, καὶ
ὑπὲρροίας μὲ τὴν ὁξείαν τε ὀσφρησιν; ποῖος λοιπὸν, θει-
ρῶν τὰ τοιαῦτα, δεῦν θαυμάζει τὰ λεπτότατα μέρη, εἰς
τὰ ὅποια ἡ φύσις λύει τὰ σώματα; ἐκ τῆς κινήμεθα εἰς
τὸ γὰρ θαυμάζωμεν τὴν δυνάμιν, καὶ σοφίαν τῆς Δημιου-
ργῆς, ὁ ὅποιος κατεσκεύασεν ἔτι τὴν φύσιν. αἱ θεῖαι τι-
μιότητες ἡγαρήνυσσι μάλιστα ἐκ τῆς δημιουργίας τῆς ζω-
φίῳ τῆς πόσων πολλὰ μικρῶν, ὥςτε χίλια μυριάδια τέ-
των χωρῶσιν εἰς διάστημα ἴσον μὲ κόκκον αἵματος· αἱ πα-
ρατηρήσεις τῆς φυσικῶν μὲ τὰ μικροσκοπία δεῦν μᾶς ἐπ-
ξείνυσσι γὰρ ἀμφιβάλλωμεν εἰς τὴν ὑπαρξίν τιστῶν ζω-
φίῳ. ὅταν λοιπὸν συλλογίζωμεθα τὸ, καὶ πρὸς τῆς, αἶ-
ρα πῶς ἐν μικρᾷ πεδᾷ, φλέβας, καὶ τῦρα ἔχουσι, με-
λετῆς τε ταῦτα, γινόμεθα ἔξω ἐαυτῆς, ὥςτε καὶ ὡς πρὸς
ταῦτα τὰ ἐκπληξιν ἐγείροντα, καὶ καθε φατασίαν καὶ ἔτι
ὑπερβαίνοντα μικρὰ μόρια, πρέπει γὰρ ἀνακράζωμεν. ὦ
βάθος σοφίας, καὶ γνώσεως τοῦ Θεοῦ!

§. 6. Λοιπὸν ὅλα τὰ πράγματα, τὰ ἐκτετα-
μῆα, ἢ συσώματα, ὅσον μικρὰ, καὶ λεπτὰ καὶ
ἂν ᾖναι, π. χ. ὁ αἷρ, καὶ ἀκόμη ἄλλαι λεπ-
ταὶ εἴσεις, συναριθμῶνται εἰς τὰ σώματα,
καὶ ὀνομάζονται σώματα ἐπίσης· τὸ ὕδωρ, τὸ
γάλα, τὸ πῦρ, καὶ αὐτὰ ἀνήκον εἰς τὰ σώμα-
τα, ὥςτε δίδονται ῥεώδη, σκληρὰ, καὶ ἀπα-
λὰ σώματα. ῥεώδεις σώματα λέγομεν ἐκεῖνο, τὰ
ὅποια τὰ μικρότατα μέρη εὐκολὰ χωρίζονται
τὸ ἐν ὑπὸ τὸ ἄλλο ἔχον τὴν μικράν των συναρ-
μονίαν καὶ συνάφειαν, καὶ ὑπὸ τὰ ὅποια ἕκαστον
χωρὶς ληφθὲν ἔχον τὴν βραχύτητα τῆς ὀγκῆς ἔχον
φύγει τὴν αἰδήσιν. συνεχόνται δὲ ἔτι, ὥ-
ςτε εἰς τὴν ἐπιφανείαν των δεῦν βλέπομεν καμ-
μίαν ἑξαφορὰν καὶ ἑλκεῖσιν μερῶν. ὅλα τὰ ῥη-
θέντα τὰ πρᾶγματα ἐναργῶς εἰς τὸ ὕδωρ,
ὡς

ὡς ῥέυσον σῶμα. λοιπὸν τὸ ῥέυσον, ἢ ῥοῶδες, ἢ ὑγρὸν σῶμα ἀπαιτεῖ ἀναγκαίως τὸ νὰ μὴ βλέπῃται ἕκαστον ὑπὸ τὰ λεπτότατά τε μέρη· διότι ἀλλέως καὶ εὐας σωρὸς σιταρεῖς, ἢ φασφαλίων, κτ. τὰ ὅποια εὐκόλα χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων, ὠνομάζετο ῥέυσον σῶμα. σκληρὰ καὶ σερρὰ, καὶ ἀντίτυπα ὀνομάζονται ἐκεῖνα, τὰ ὅποια δυν' μεταβάλλειν εὐκόλα τὸ χῆμά των ἔξ' τῆς πληγῆς· ὡς λίθοι, τὰ ἅπκτα μέταλλα, ἢ τῶν ὁποίων τὰ μέρη ἀντέχουσι πολὺ εἰς τὴν θλίψιν, καὶ δυσκόλως καὶ μέλις ὑποχωρεῖσιν, ὅταν διαχωρίζονται, κτ. ἀπαλὰ σώματα τελευταῖον λέγονται ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἔξ' τῆς πληγῆς μεταβάλλειν τὸ χῆμά των, ἢ τῶν ὁποίων τὰ μέρη καὶ εἰς τὴν μετρίαν θλίψιν ὑπέκκει, καὶ πεφύκασιν νὰ διαχωρίζονται εὐκόλα, ὡς τὸ βλέπομεν φανερώς εἰς τὰς ἀπαλὰς ἐκ πηλῆ σφαίρας, εἰς τὸ βέντυρον, μέλι, κτ. μερικῶν σωμάτων, π. χ. τῶν ἐλατρείων τῶν ὥρολογίων, καὶ τῶν λεπίδων τῶν ξιφῶν, (σπαθίων) τὰ μέρη θλιβόμενα ὑποχωρεῖσιν μὲν καὶ κάμπυνται, ἀλλ' ἀφ' ἧς παύσῃ ἡ δυνάμις ἡ κάμπυσις, καὶ θλίβουσα, ὀποκαθίστανται πάλιν ὅς οἰκείας δυνάμεως εἰς τὸ πρῶτον χῆμα. ὅλα τὰ σώματα, ὅ,περ πλατύνει τοιαύτῳ ἐλασικῶ δυνάμει, εἴτε σκληρὰ, εἴτε ἀπαλὰ, ἢ ῥεῦσά, ὀνομάζονται ἐλασικά σώματα. ἡ λέξις ἐλασικότης σημαίνει κυρίως δυνάμιν ἐκτατικὴν· αὕτη ἡ δυνάμις φαίνεται μάλιστα εἰς τὰ ἐκ χαλύβος ἐλατήρια. ἐλασικά σώματα λέγομεν λοιπὸν, ὅσα μετὰ τὴν θλίψιν, ὅ,περ ἐπαθόν, ἢ μὲν τὴν μεταβολὴν τοῦ χήματός των, λαμβάνουσιν πάλιν τὸ πρῶτον χῆμα· αἱ ἐλεφάντιαι σφαῖραι

ἀνέκβησι μὲν εἰς τὰ σκληρότατα σώματα, καὶ
δὲν ἀλλάττωσιν εὐκόλα τὸ χῆμά των· ἀλλὰ καὶ
αὐταὶ μετέχουσι πολὺ ὑπὸ τῆς ἐλασικότητος·
διότι δείχνουσι τὸ αὐτὸ φαινόμενον μὲ τὰ ἐλαστι-
κὰ σώματα, καὶ ὅθεν τὰ ἀνάγονται καὶ αὐταὶ
εἰς τὰ ἐλασικά.

§. 7. Ἐπὶ τῶν σωμάτων πρέπει μάλιστα νὰ
θεωρῶμεν τὰς γενικὰς των ιδιότητας· εἰς κάθε
σῶμα ἐν γένει θεωροῦμεν τὰ ἑξῆς.

Α'. Ὅτι ἔχει ἑκτασιν, ἢ ὅτι καταλαμβάνει
(κυριᾶει) ἐν ὁρισμῷ (τόπον).

Β'. Ὅτι πέφυκε νὰ κινῆται, ἢ νὰ μεταφέρη-
ται ὑπὸ ἐνὸς τόπου εἰς ἄλλον.

Γ'. Ὅτι εἶναι διαίρεσιμον, ἢ ὅτι ἔχει δε-
ξιῶς νὰ μοιράζεται εἰς μέρη.

Δ'. Ὅτι ἔχει χῆμα καὶ μέγεθος.

Ε'. Ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ δρείσκηται εἰς τὸν ἴ-
διον καιρὸν εἰς ἁφόρους τόπους.

Σημείωσις.

Δεισιδαιμονία καὶ ψευδοπιστία εἶναι τὰ αὐ-
τά· ἦσαν μία σφαλερὰ καὶ ψεύδης πίσις· ἔχει δὲ διαφο-
ρας· συχνὰ πισδεύουσι οἱ δεισιδαίμονες, ὅτι πάρησι με-
ρικὰ πράγματα, τὰ ὅποια ἐδόλωσεν πάρησι, καὶ συχνὰ
νομίζουσι πράγματι ὡς πάντα διάφορον ὑπὸ ἐκείνο, ὅπου
εἶναι τὰ ὄντι. π. χ. νομίζουσι τὸν φόβον τῆς ἀλυσίδων ὡς
φόβον τῆς φαντασμάτων· τὴν φυσικωτάτην ἰσχυρίαν ὡς ἐκ
μαγείας προελθούσαν· προσδιδόσιν καλὸν ὑπὸ πράγματα,
ἐκ τῆς ὁποίας δὲν ἔρρεται κακόν· καλόν. φοβούνται κα-
κόν, ὅπου ἐκ ἐστὶ φόβος κακῆς. διὰ τοιούτων ψεύδων δοξῶν
τυφλῆται ὁ νῦν τῆς ἀνθρώπου, καὶ ἡ καρδιά τε πληρεῖται
ὑπὸ μάταιον φόβον, καὶ ὑπὸ ἀλογ. ἐλπίδα. ἡ δεισιδα-
μονία ἀπάγει πολλὰς ἀνθρώπων ὑπὸ τὴν εἰς Θεὸν ἐλπί-
δα, αἱ ὁποῖαι ἐλπίζουσι εἰς μερικὰς ματαιὰς τέχνας, καὶ
εἰς

εἰς χόματα γελειώδη. πολλοὶ κινῶνται ὑπὸ τῇ δεισδαίμονίᾳ εἰς χεῖσιν ψάδων ἰατρικῶν, χάσιν τῇ ὑγίειᾳ τῶν, καὶ ἐνίοτε καὶ τῇ ζωῇ τῶν· ἄλλαι εἰς διαφόρους ὑπόδυνας πράξεις, ἀπαλλοτριούμενοι ὑπὸ τῇ θρησκείᾳ, καὶ ἀριτεῶς δεισδαίμονία εἶναι ἢ κινδυνωδιστάς τὸς τῆς ψυχῆς, λοιμὸς μελιωτικός, καὶ ὅ,περ κρημνίζει πολλὰ εἰς τὸν ὀλεθρον. ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐσάλδη ὑπὸ τὸν πατέρα τοῦ τὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ καὶ ὑπὸ τὸ σκοτὸς τῆς δεισδαίμονιας καὶ πλάνης.

Χρήσις καὶ τῆς δεισδαίμονιας.

§. 8. Τὸν παλαιὸν καιρὸν ἐδόξαζον πολλοί, ὅτι εἷας ἀνθρώπος ἠμπορεῖ νὰ γένη ἄφαντος, καὶ νὰ μεταμορφωθῇ εἰς ζῶον· ἀλλὰ καὶ τῇ σήμερον ἀκόμη μεικοὶ ἀμαθεῖς θέρουσι ταύτην τῇ δεισδαίμονίᾳ. ὅμως τίποτε ἄλλο δὲν μᾶς πληροφορεῖ περὶ αὐτότερον ἢ τῇ ἀλογίᾳ ταύτῃ, ὡς αἱ ῥηθεῖσαι ιδιότητες τῶν σωμάτων. αὗται πρέπει νὰ καταπείσωσι καθόλου, ὅπου ἔχει σάας τὰς φρενάς τε, ὅτι τὸ σῶμα εἷος ἀνθρώπου, ὅ,περ σπνδύσεται ὑπὸ τόσα πολλὰ, καὶ ἁφώρα μέρη, δὲν δύναται νὰ γένη ἄφαντον, καὶ ὑστερὰ δεῦρος νὰ φανῇ πάλιν εἰς τῇ προτέρᾳ τε μορφῇ· τῆτο ἐναντιᾶται παντάπασιν εἰς τῇ φύσιν τῶν σωμάτων· μήτε ἀνθρώπος, μήτε ἄγγελος εἶναι ἱκανὸς εἰς τὸ νὰ καταρθώσῃ τῆτο ἁφ' τέχνης· διότι ἔπρεπε τὸ ἀνθρώπινον σῶμα νὰ κατατμηθῇ εἰς τόσα μικρὰ μέρη, ἀόρατα μὲν ψιλὰ μάτια, καὶ εἶτα ἔπρεπε νὰ σωτηρῇ πάλιν ἐξ αὐτῶν τέτων τῶν μερῶν, καὶ νὰ ἀνασταθῇ ἔμφοδον εἰς τὰ ὀμματα μας, ὥστε τώρα νὰ μὴ τὸ βλέπωμεν, καὶ δεῦρος πάλιν νὰ τὸ βλέπωμεν εἰς μίαν πάντη ἁφωρον μορφῇ. ἀλλ' εἰς τῆτο ἀπαιτεῖται ἄπειρος δύνα-

ναμεις, τῆς ὁποίας σερῶνται ὅλα τὰ πλάσμα-
 τα, ὡς προνομίᾳ μόνῃς τῆς ἀπείρου Θεότητος.
 λοιπὸν, αὐτὸς ὁ δεισιδαίμων φανταίνεται καὶ δοξά-
 ζῃ, ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, ἢ τέλοςχισον ὑ-
 πῆρξαν, οἱ ὅποιοι ἔλαβον ὑπὸ τὸν σαταναῶ-
 τιν δυνάμιν τε νὰ γίνωνται ἄφαντοι, καὶ νὰ
 μεταμορφώωνται εἰς λαγῶς, γάτες, σκύλους,
 ἵππους, καὶ μάλιστα εἰς λύκους, πόσον μαίνεται
 ὁ τοῖστος, καὶ πόσον κατακυλώνει τὸ λογικόν τε!
 Ἀπὲςω λοιπὸν αὕτη ἡ αἰσία, ἀναγνώσαι μεν!
 μὴ πισδετε ποτὲ εἰς τοιαύτας διηγήσεις, αὐτοὶ οἱ
 γονεῖς σας καὶ οἱ συγγενεῖς σας δι' ἀδελφείαν τε
 τοῦστων σᾶς διηγῶνται τέτοια ποροφανῆ ψάδι,
 ὡς ἀληθείας. ἡ τοιαύτη μαρτία ποροῖλθεν ἀ-
 ναμφιβόλως ὑπὸ τῆς μύθους τῶν παλαιῶν σο-
 φῶν, τῆς ὁποίας δὲν ἐνόησαν οἱ δεισιδαίμονες
 ὀρθῶς. ἔτσι παρέσανον εἰκονικῶς τινὲς μεταβο-
 λῶν τῶν ἀνθρώπων εἰς ζῶα, θέλοντες νὰ δεί-
 ξαν, ὅτι αἱ κακίαι μεταβάλλαν τὸν ἄνθρωπον
 εἰς τέρας. τοιαύτη μεταβολὴ συμβαίνει ἀκόμη
 καὶ τώρα· διότι, ἂν τῶν ἀνθρώπων τὰ πάθη,
 καὶ αἱ κλίσεις ὁμοιάζωσι μὲ τὰ τῶν κτηνῶν,
 κατ' αὐτὸ τῆτο καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐξομοιῶνται μὲ
 αὐτὰ τὰ κτῆνη· μερικοὶ μεταβάλλονται καὶ τῆ-
 τον τὸν ἔσπον εἰς λέοντας ἔξ τῆ θυμῶν·
 ἄλλοι εἰς λύκους ἔξ τῆς λιχνείας των, ἄλλοι εἰς
 σκύλους ἔξ τῆς φιλαργυρίας, καὶ ἀκρεθείας των·
 καὶ ἄλλοι ἔξ τῆς κτῆνώδους των ἀγριότητος εἰς
 ταύρας. λοιπὸν ἂν καὶ ἀδυνατῇ εἶναι ἄνθρωπος
 νὰ κάμῃ ἑαυτὸν ἄφαντον, μὲ ὅλον τῆτο ὑπάρχε-
 σιν ἐκίστε μερικοὶ δεισιδαίμονες, ὅ,περ πισδε-
 εἰς ταύτῳ τινὲς ἀπατηλῶς δόξαν, καὶ δὲν θέλα-
 σι νὰ πληροφορηθῶν ἔξ τὸ ἀδυνάτον αὐτῆς,
 λαμβάνοντες πρὸς μαρτυρίαν τέτε τὰς ἰσορείας
 τῆς

τῆς ἀγίας γραφῆς ὡς τῆ Σωτῆρός μας, ὁ ὅποιος μὲ τὴν Ἀνάσασίν τε, εἶχε σῶμα, τὸ ὅποιον καὶ τὴν Θέλησίν τε ἐγένετο ὁρατὸν, καὶ ἀόρατον, καὶ διήρχετο διὰ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, ἢ δι' ἄλλων σερραῶν σωμάτων. ἐκ τῆς συμπεραίνου, ὅτι ἐν γαίᾳ δυνάμιτι ἐκταταῖ εἰς τὴν φύσιν ἐνός σώματος τὸ νὰ γίνηται ἄφαντον, καὶ εἴτα πάλιν νὰ ὡραμαίνηται ὁρατῶς εἰς τὰ ὀμμάτιά μας.

Ἀλλ' εἰς αἰτίρῃσιν ταύτης τῆς ἐνστάσεως ἀπαντῶμεν, ὅτι αὐτοὶ συμπεραίνουσι σφαλερῶς καὶ ψευδῶς, ὅταν ἐκεῖνο, ὅ,πῃ λέγεται καὶ τῆ ἀνασάντος σώματος τῆ Χριστοῦ, προσαρμόζεται εἰς τὸ σῶμα τῶν ἀνθρώπων, τὸ συλλεγόμενον ἀπὸ ὑλῆς παχείαν, ἢ εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἐνός κακῆς πνέματος· ὅτι ἔγω συμπεραίνοντες ψεύδονται, τὸ καταλαμβάνει εὐκολὰ πᾶς λογικός· διότι τὸ σῶμα τῆ Χριστοῦ διήλθε διὰ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅχι ὡς σῶμα ἀνθρώπου, ἀλλ' ὡς σῶμα παντοδυνάμει.

Τ Μ Η Μ Α Γ'.

Περὶ τῆς κινήσεως τοῦ σώματος.

§. 9. Ὅλα τὰ ἐν κόσμῳ ἀπὸ μεγάλα ἕως μικρὰ, εἶναι εἰς κίνησιν· εἰς τὸν ἕρανὸν κινεῖνται οἱ ἀστέρες, ὅ,πῃ ὀνομάζονται πλαυῆται, περὶ τὸν ἥλιον· καὶ εἰς τὴν γῆν βλέπομεν ὀρυκτὰ, φυτὰ, καὶ ζῶα, ὅτι ἐνεργεῖν διὰ τῆς κινητικῆς τῶν δυνάμεως. χωρὶς ταύτης τῆς κινήσεως, ὅλος ὁ κόσμος ὡμοίαζε μὲ βῶλον ἀνείδεον, σερρημένον ἀπὸ ζωῆς, δυνάμιν, τελειότητα, καὶ ὡραιότητα.

τητα· ὅθεν πρέπει νὰ θεωρῇται ὡς δείγμα τῆς
 θείας σοφίας, καὶ ἀγαθότητος τὸ, ὅτι δηλαδὴ ὁ
 παντοδύναμος ἐχάρισεν εἰς τὰ σώματα μίαν
 κινῆσαν δύναμιν· ἡ δὲ κίνησις δυνάμει εἶναι ἄλ-
 λο, καὶ ἡ ἀλλαγὴ τῶν τόπων, δι' οὗ τὸ
 σῶμα πλησιάζει εἰς τὸ ἄλλο· ἡ μετά-
 βασις τῶ σώματος ἀπὸ τόπου εἰς τόπον· ὅταν
 προβάλωμεν (ρίπτωμεν εἰς τὰ πόσσιν) τὸν
 λίθον, αὐτὸς ἀλλάζει τὸν τόπον τε, καὶ κινεῖ-
 ται· καὶ ὅταν ἀπὸ τοῦ ἐν δωματίον ὑπάγωμεν
 εἰς τὸ ἄλλο, κινέμεθα, ὡς ἀλλάζοντες τὸν τό-
 πον μας.

§. 10. Εἰς κάθε κίνησιν θεωρεῖται ὁ ὁδός τις
 (ἢ εὐθὺς διορισμός, μία γραμμὴ, ἢ διέκδυσις,
 καὶ ὡς διέκδυται) καὶ ταχυτῆς τῶ
 σώματος, μετὰ τὴν ὁποίαν κινεῖται. ἡ ταχυτῆς
 διορίζεται διὰ τῶν χρόνων, εἰς τὸν ὅποιον
 τὸ κινούμενον σῶμα διέρχεται τὸν δρόμον· ἡ
 δὲ ὁδὸς, ἢ ἡ διέκδυσις δείκνυται διὰ τῶ
 τόπου, εἰς ὃν ἔχει τὸ σῶμα. π. χ. διὰ μίαν
 σφαῖραν (βῶλιν), ἡ ὁποία προβάλλεται ἀπὸ
 τὸν πυροπηλεβόλον σωλήνα (τεφέκι) εἰς μίαν
 νύσαν (νυσάνιν) λέγομεν ὅτι λαμβάνει ἐκεί-
 σε τὴν διέκδυσίν της, καὶ ὅτι ὁ χρόνος, τὸν
 ὅποιον χρειάζεται ἕως νὰ φθάσῃ εἰς τὴν νυσά-
 νιν, διορίζει τὴν ταχυτῆτά της. μάθετε λοιπὸν
 ἀπὸ τὸ παραδειγμα, ὅτι ἡ διέκδυσις
 καὶ ἡ ταχυτῆς εἶναι ἀναγκαῖαι ιδιότητες τῆς
 κινήσεως, καὶ ἀχώριστοι ἀπὸ αὐτῆς. ἐκτὸς τού-
 τιν πρέπει νὰ γνωρίσῃτε ἀκόμη καὶ ἄλλη
 ἀλήθειαν, ἡ ὁποία χρησιμεύει πολλὰ εἰς ἀ-
 νείρεσιν μερικῶν δεισιδαιμόνων δοξῶν, δηλαδὴ
 τὴν ἐξῆς· πᾶν σῶμα, ὅ,περ κινεῖται, διέρχεται
 εἰς τὸν χρόνον τὸν δρόμον, ἢ ὁδὸν πρὸς
 τὸν

τὸν ὅρον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπεβάλλει τὰ φθά-
σῃ.

Σημείωσις.

Α'ς ὑποδείκνυται ὅτι δύο ἴσας ῥέχουσι τὰ φθάσῃ εἰς
εἷνα διαιρεσμενὸν ὅρον, καὶ ὁ εἷας φθαίνει ἐκείσε εἰς εἷν λε-
πτὸν πρὸς ὅρας, ἐν ᾧ ὁ ἄλλος εἰς τὸν ἴδιον κατὸν (εἰς
εἷν λεπτὸν) διέλυσε τὸ ἥμισυ ταύτης τῆς ὁδοῦ. λοιπὸν ὁ
πρώτος ἐκινήθη δις παχύτερον ἂν τὸν β'. ὥστε ἐδῶ οἱ χρό-
νοι εἶναι ἴσοι, καὶ τὰ διαστήματα, ἢ αἱ ὁδοὶ αἰῖσοι. τὸ
ἐκφράζεται ἂν τῆς φυσικῆς ἔπος. ἂν οἱ χρόνοι εἴ-
ναι ἴσοι, αἱ ταχυτῆτες παραβαλλόμεναι
πρὸς ἀλλήλας, εἶναι ὡς τὸ ἐν διάστημα, ἢ
ἡ μία ὁδὸς πρὸς τὸ ἄλλο. ἀν' ὅμως ὁ εἷας ἴσας
φθάσῃ εἰς τὸν διαιρεσμενὸν ὅρον εἰς εἷν λεπτὸν, καὶ ὁ ἄλλος
φθάσῃ μετὰ δύο λεπτά, ἐκεῖνος ἐκινήθη ὡσαύτως δις πα-
χύτερον, παρὰ ἔπος· τότε τὰ διαστήματα εἶναι ἴσα, οἱ δὲ
χρόνοι αἰῖσοι· καὶ τὸ ἐκφράζῃ οἱ φυσικοὶ ἔπος· ἂν
εἰς τὴν κίνησιν τὰ διαστήματα εἶναι ἴσα,
καὶ οἱ χρόνοι αἰῖσοι, αἱ ταχυτῆτες ἔχῃ
λόγον πρὸς ἀλλήλας, ὃν οἱ χρόνοι.

Χρῆσις καὶ τῆς δεισιδαιμονίας.

§. 11. **Α'**ς μεταχειροῦμαι ἤδη ἐκεῖνο, ὅ,που
ἐρρέθη ὅτι ἐδῶ ἔχῃ τὰς ιδιότητες τῶν σωμά-
των, καὶ ἔχῃ τὴν κίνησιν των, καὶ δύο δεισιδαι-
μόνων δοξῶν, τῶν ὁποίων τὴν ἀλογίαν καὶ ἀ-
νοίαν ἔχετε τὰ καταλάβετε πῶρα εὐκολα· εἶναι
δὲ ἀπατηλὴ δόξα·

1) Ὅτι εἷας ἄνθρωπος ἡμπορεῖ τὰ δει-
σῃται εἰς εἷνα ἄλλον τόπον, ἔξφορον ἂν τὸν
τόπον, ὅπως ἐνεργεία καὶ ἀληθῶς εἰς τὴν πα-
ρῃσαν

ῥᾶσαν σιγμῶ τῷ χρόνῳ διαξίβει, ἢ, ἔξ ἡ
 ὁμιλήσωμεν καὶ τὸν τόνον τῆς δεισιδαιμονίας,
 ὅτι εἷας ἄνθρωπος ζωντανὸς ἠμπορεῖ νὰ φαί-
 νηται εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν καὶ ἄλλ᾽ ὡς φάντα-
 σμα, ἢ τοιαύτῃ δόξᾳ φέρεται ὑπολήτως· διό-
 τι εἰ σῶμα ἀδυνατεῖ ἅμα νὰ παρσιάζῃ εἰς
 διαφόρους τόπους, ὥστε ἡ παρσιὰ εἰνὸς ἀνθρώπι-
 νοῦ σώματος εἰς δύο τόπους, εἰς τὴν ἰδίαν σιγ-
 μῶ τῷ χρόνῳ, ἐναντιῶνται ὁλοτελῶς εἰς τὴν φύ-
 σιν τῶν σωμάτων, καὶ ἐκ τῆ ἐπομῆς ὑποκειται
 εἰς φυσικὴν ἀδυνατότητα. φυσικᾶς ἀδύνα-
 τὸν λέγεται τὸ πρᾶγμα, ὅταν ἐναντιώνηται
 εἰς τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως, καὶ ἔξ τῆτο δεῖν
 ἠμπορῇ νὰ γινῇ καὶ φυσικὸν ἔσπον· ὅθεν ἀ-
 πόδετε τὴν φερόν δόξαν, ὅτι εἷας ἄνθρωπος
 με ζωντανὸν σῶμα ἠμπορεῖ νὰ φαίνεται ἅμα
 καὶ ἄλλ᾽ ὡς φάντασμα· μηδὲ πισθεύετε κατ'ἑλίου
 εἰς διηγήσεις ἀδυνατίας, καὶ φανερά ἐναντίας εἰς
 τὰς ιδιότητες τῶν σωμάτων.

Διήγησις.

Εκείνος, ὁ, πᾶς ἔξετάσῃ ἀκριβῶς τὸ λεγόμενον περὶ τῶν
φαινομένων ὡς φαντασμάτων, ζῶντος τῷ σώματος, ἅμα καὶ
ἄλλῃ, πληροφορεῖται ὑποχωρῶντος, ὅτι ἡ φαντασία τι ἀ-
πατάται, ὅταν τὸ πικρὸν. Ὅταν ἐσπένδαζον εἰς τὴν Χ...
(λόγοι τῷ συγγραφῆς τῆς βίβλου) ἔζη ἐκεῖ εὖως θάση-
μος, καὶ πλεῖστοις ἀνθρώποις, ἔχων πολλὰς ἀρχάς, καὶ λει-
μῶνας, καὶ νομιζόμενος χερδὸν ὑπὸ ὅλης τῆς κατοίκου τῆς
πόλεως, ὅτι ἐφαίνετο ἅμα ὡς φάντασμα καὶ εἰς ἄλλον τό-
πον. αὐτὸς ὢν πολλὰ θημελῆς, καὶ ἄσκητος δίκονόμος, δευ-
τεροεπίστατος ὑπὸ τίποτε ὑπὸ τῆς καὶ ὑπάγῃ, ὁ ἴδιος εἰς τῆς
ἀρχάς τε, καὶ καὶ παραστέκτα εἰς τῆς ἐργάτας τε ὅθεν δι-
είσκειτο συχνάκις εἰς τὸν κάμπον, πότε ἐδῶ, καὶ πότε ἐ-
κεῖ,

καὶ, αὐτὸ καὶ ὀλίγω ἀρότερον τὸν εἶδον εἰ ἀνδρωποὶ εἰς τὸν οἶκόν τε. Ὑπὸ ἐδῶ ἔλαβεν ἀναμφιβόλως ἀφορμὴν ἡ κοινὴ φήμη, ὅτι ὁ δαῖτα καὶ ζῶν φαίνεται ἅμα καὶ ἄλλῃ ὡς φαίνεται. ὅταν ἐγὼ ὑπέστρεφον ποτὲ ἀπὸ τοῦ χωρίου Β... εἰς τὴν Χ... ἐν ᾧ ἐδέειξον τὸ χορτάει, μετὰ συναπάντησιν αὐτὸς εἰς εἷα λειμῶνα, κείμενον ὑπεκείμενον εἰς ἕνα λόφον, πειρρὸς μέγας ἀπὸ τὸν ἰδρῶτα διὰ τὸν δρόμον ὅ, πρὸς ἐξέξεν. ἀφ' ἧς μετὰ ἐχαιρίσθητε φιλικώτατα, μετὰ ἐρίσθησεν, αὐτὸ ἐνόμιζον, ὅτι ὁ καλὸς καιρὸς ἐμελλε νὰ διαρκέσῃ ἀκόμη. ἀκυσσας λοιπὸν τὴν γνώμην μου πρὸς τὸν μετὰ ἀφῆκε μετὰ μεγαλωτάτῳ ἀπεδῶν εἰπὼν, ὅτι ἤθελε νὰ ζήσῃ ὀχλίγωρα ἀρὸς τὰς ἄλλας ἐργασίας τε, διὰ νὰ τοὺς παρακινήσῃ νὰ ἐπιμεληθῶν· ἐπειδὴ εἶχε σκοπὸν νὰ στείλῃ μετὰ τὸ ἀμαρτὴν τὸ χορτάει εἰς τὴν πόλιν τὴν ἰδίαν ἡμέραν. μετὰ ὀλίγοι ἐσυναπάντησα εἰς τὸν λόφον εἷα ἄλλοι, ὁ ὅποιος, μετὰ εἶπε μετὰ μεγαλωτάτῳ ἐκπληξεν, ὅτι ἐκείνη ἡ μορφή δὲν ἦτον ὁ ἐνεργεῖα καὶ ἀληθὴς δαῖτα, ἀλλὰ μόνον φαντάσμα αὐτῶν, βεβαιῶν ὅτι, ὅταν ἐμελλε νὰ εὐγῇ ἀπὸ τὴν πόλιν, τὸν εἶδον ἐμπαροῦσεν ὡς οἰκίας τε μετὰ τὸ τυκτικόν τε φέρεμα. ἐγὼ ἐμεδιάσα· διότι αὐτὸς διηγείτο τὴν ἀποκάλυψιν καὶ τὴν ἀπεκείδην ὁμολογῶν εἰς τὴν τιμὴν μου, ὅτι ἐκείνη ἡ μορφή ἦτον ὁ ἀληθὴς δαῖτα, ὡς συνομιλήσας μετὰ ἐμὴν· τὸ ὅποιον δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ τὸ ψιλὸν εἶδαι εἰς ἄλλῃ· ἀλλ' ἐκεῖνος ἐθαύμασε μετὰ ἐκεῖνο, ὅ, πρὸς τὴν εἶπον· μὴ ὅλον τὴν διῃχυεῖτο, ὅτι ἡμπορεῖ νὰ ἐπικυρώσῃ τὸν λόγον τε καὶ μετὰ ὅρκον. ἐν ποσῇ τῷ, ἀφ' ἧς ἐγὼ ἠρώτησα ἀκριβῶς, αὐτὸς αὐτὸς ἦλθεν ἀπὸ τὴν πόλιν εἰς τὸν κάμπον κατ' ἐλθεῖν, ἢ ὅχι, ὁ δαῖτα δὲν ἀρνήθη, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐμποδίσθη μερικὰ λεπτὰ τῆς ὥρας εἰς τὸν κηπόν τε, καὶ ὕπὸ πύλιν μόνον τὴν πείσασιν ἐλύθη ὅλον τὸ αἶνγμα.

Δὲν τὸ χωρεῖ ὁ νῦν μετὰ, πῶς εἷας νέος συγγραφεὺς Γερμανὸς ἀπό τινος ἐγγὺς ἠδέλφου νὰ διῃχυεῖται μετὰ ἀποδοῆς εἰς εἷα περὶ τῆς συγγραμμά τε ἰσχυρῶν ἀτόπων ὑπὸ τὸν τίτλον· Φαντάσματα καὶ μαντεῖα ἀξιόμνη· μόνον εἰς τὰς καιρὸς μας, ὅτι ζῶντες ἀνδρωποὶ ὠφθησαν ἅμα εἰς δύο ἐξοφύους τόπους, καὶ ὅχι μόνον τὴν, ἀλλὰ καὶ ὅτι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἶδον ἐαυτοὺς· λαμβάνει δὲ εἰς μαρτυρίαν παραδείγματα, τὰ ὅποια λέγει,

ὅτι

ὅτι τῷ ὄντι ὑπῆρξαν, καὶ πάρησι· μάλιστα τὸ πρῶτον γὰρ
μα εἰς Ἀββᾶ Σταϊνμέτζ εἰς τὸ μοναστήριον Βέργαν
ἐμπαροῦσαν τῆς Παρθενόπολεως (Μαγδεβέργου), ὅθεν τὸν
ὁποῖον διηγείται πολυμῶς τὸν ἐξῆς μῦθος.

Ὁ Ἀββᾶς Σταϊνμέτζ δὲν ἤδιδε ποτὲ γὰρ περὶ αὐτοῦ,
ὅτι συχνὰ παρὼν ἅμα εἰς τὸ μαστεῖόν τε, καὶ εἰς τὸν κή-
πον τε. ὅθεν τὸ ἐπιδύμει γὰρ τὸν πληροφορήσαντι περὶ τῆ-
τος, τὸ ὁποῖον καὶ ἔγνω ποτὲ. δηλαδὴ αὐτὸς εἶδεν ἐαυτὸν
πειπατῶντα ἐν τῷ κήπῳ εἰς τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον τὸν ὠ-
νόμαζε τὰ παιδικά τε, καὶ εἶπε μεδιῶν, δείχνων εἰς τὸ
πνεῦμα· ἰδὲ ὁ ἀθάνατος. καὶ δείχνων εἰς ἐαυτὸν· ἰ-
δὲ ὁ θνητὸς Σταϊνμέτζ.

Ἀλλὰ τί ἐσοχάθη ὁ Αἰώτιμος συγγραφεὺς, ὅταν ἔ-
γραφε τοῦτον μῦθον; τὸ ρηθεὶς εἶναι παντάπασιν ψεύδης.
ἐγὼ ὠμίλησα περὶ τῆτος μετὰ διαφόρους ἐντίμους ἀνδρας, οἱ
ὁποῖοι ζῶντες ἔτι τῷ Ἀββᾶ, εἰς τὴν πόσιν τῶν, διέτρι-
ψαν εἰς τὸ μοναστήριόν τε, καὶ συνωστίζοντο μετὰ αὐτὸν φι-
λικῶς, μὲν ὅλον τὸν δὲν ἤκσαν μηδὲ τὸν μικρότατον λό-
γον περὶ τῆτος. μᾶλλον δὲ δι᾽ ἡγεύονται, ὅτι ὁ Ἀββᾶς
ἐσύχναζε στανιώματα εἰς τὸν κήπον, καὶ ὅτι δὲν εἶχεν εἰς
αὐτὸν κακὴν τὴν πόσιν, ὅ,περ ὑγάπα ὁξαιρέτως. μάλιστα ἔ-
νας μοι εἶπε βεβαίως, ὅτι ὁ Ἀββᾶς Σταϊνμέτζ ἐδη-
λοποίησεν ὡς ὑπολύτως ψεύδης ἐκεῖνο, ὅ,περ διηγῆσθαι
δὲ αὐτόν.

Ὅθεν ὁ συγγραφεὺς, ἀράττει ἀσύγνωστα ἀναφέρειν πα-
ραδείγματα, ὅ,περ δὲν ὑπῆρξαν ποτὲ, καὶ ἀπατῶν μετὰ τῆ-
τον τὸν ζόπον τῆς κοινῆς, αὐξάνειν τὴν περὶ τὴν τοῦ διαισθάνε-
σθαι.

Εἴνιοτε κατὰ τύχην ἐνδέχεται γὰρ δοθῇ ἀφορμὴ τῷ γὰρ
νομίζεται τινὰς ἅμα παρὼν καὶ εἰς ἄλλον τόπον ὡς φαντα-
σμα. ἡ ἀκόλουθος ἰσοεῖα χρησιμεύει εἰς δεῖξιν τῷ λεγο-
μῆνός. Ὁ τῆς Ἐπαρχίας Ἀρχιτέκτων Μαϊνέκκε εἰς τὸ
Μαγδεβέργου, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε ἀνότινων ἔτη, ἐπλα-
σεν ὑπὸ κηρὶ τὴν εἰκόνα τε, κατὰ τὸ φυσικόν τε μέγεθος,
καὶ ὁ τεχνίτης τὴν ἐπέτυχεν πόσιν, ὥστε ἐφαίνετο ὁ Αἰ-
δείας ὅτι ὠμίλει. Αὕτη ἡ ἀπατηλὴ ἐκ κηρὶ εἰκὼν, ἡ ὁ-
ποία ἐδείχθη, ὅτι ἀνεγίνωσκεν ὑπὸ μελῶς ἔχουσα βιβλίον
εἰς τὴν χεῖρα, καὶ καθημερὴν συμμα εἰς τὴν ξάπιζαν,
ἴσατο εἰς τὸ δωματίον, ὅ,περ ὁ Ἀρχιτέκτων κατῴκει. εἰς

ἀγύρ-

ἐγγύρῃς, ὁ ὁποῖος εἰσέδυσεν εἰς τὰς οἰκας, καὶ ἐπῆνεν τὴν ἐπιπορευομένην αὐτῷ εἰς τὸ πρὸς γλύφῃ σφραγίδας, ὅρα· ἵνα εὐρὴ δὲ καὶ εὐκαλείας τῷ πρὸς κλείψῃ, ἦλθε μὲν τοιοῦτον σκεπὸν καὶ εἰς τὴν κατοικίαν τῷ ἀρχιτέκτονι, ὁ δὲ ἀρχιτέκτων εἰς τὸν ἴδιον κενὸν ἀπὸ τοῦ οἴκηματός, καὶ μέλλοντος πρὸς καταβῆναι τὴν κλίμακα. ὅθεν ἀπεπέμφθη ὑπὸ αὐτὸν μὲν ὀλίγα λόγια ὁ σφραγιστογράφος, καὶ μετὰ τούτου ἐγγῆκεν ὁ ἀρχιτέκτων ἐξω ὑπὸ τοῦ οἴκου.

Ὡς τούτοις ὁ κλέπτης παρτήρησεν, ὅτι ὁ ἀρχιτέκτων, ἀπὸ δυνάμεως πρὸς ἐξέλθῃ, δὲν ἐνδυμήθη πρὸς κλείσῃ τὴν θύραν τοῦ δωματίου, καὶ ἀπεφάσισεν εὐθὺς πρὸς μεταχειρῆσθαι τὴν τὴν τὴν πείρασιν δι' ἰδίαν ὠφέλειαν· ἀλλὰ πρὸς τούτοις ἐπὶ κατασκόπησεν ἀκόμη, εἰς ποῖον μέρος ὑπάγει ὁ ἀρχιτέκτων· καὶ ἰδὼν, ὅτι ἐκλινεν εἰς τὴν γωνίαν μιᾶς πλατείας, ἐνόμισεν ὅτι ἡ ἡδὴ δὲ καὶ εὐκαλείας πρὸς ὑπερτίψῃ ἀσφαλίσαι εἰς τὴν κατοικίαν, καὶ πρὸς βάλῃ τὸν σκεπὸν πρὸς κλοπῆς αὐτῷ εἰς ἀρᾶν. ἦλθε λοιπὸν εὐτυχῶς, καὶ καθὼς τελέαχισον αὐτὸς ἐνόμιζεν, ἀόρατος ὑπὸ ὅλης, ἕως εἰς τὸ κεκλεισμένον οἶκημα, καὶ μὴ ἐξέλθῃ βίβας, ἀλλὰ εὐεσκεπὸς τις μίσα, ἢ ὅχι, πρὸς ἐκρῆκε δις καὶ τρίς τὴν θύραν ἡρέμα· καὶ ἐπειδὴ δὲν ἀπεκείθη τις ὑπὸ μίσα, ἀνοίξε τὴν θύραν κατὰ μικρὸν, καὶ χαλεπὸς φόβος, καὶ εἰσῆλθεν· ἀλλὰ φεῦ! μὲν μίσα φοβερὰ κραυγὴν, καὶ ὅλος ἐνθουσιασμός, ἐγγῆκε τὴν ἰδίαν σιγμὴν μὲν μεγαλωπία τὴν σιγμὴν πάλιν ὑπὸ τοῦ οἴκηματος, εἰς τὸ ὁποῖον εἶδε τὸ φαινόμενον τὸ ἀπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος κατὰ μὲν σιγμὴν εἰς τὴν ἑαυτοῦ, καὶ ἀναγνώσκον μὲν ἀποσοχὴν, καὶ ἀσκαρδαμυκτὶ ἐν βιβλίον, καὶ ἀπὸ δυνάμεως κατὰ βάλῃ τὴν κλίμακα ἐξω ἑαυτοῦ ὑπὸ τοῦ φόβου, κυριεύοντος ὑπὸ ψυχρὸν ῥίγος, ζητῶν τὴν θύραν τοῦ οἴκου, ὅρα· ἵνα φύγῃ· ὅθεν ὑπὸ τῆς οἰκίας, ὁ ὁποῖος κατὰ δὲ καὶ εὐκαλείας παρτήρησε τὸν κλέπτην εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ἐδραμὴ κατόπιν, ὅρα· ἵνα τὸν συλλάβῃ ὡς κλέπτην τῆς οἰκίας. τούτου πύξησεν ὑπερβολικὰ τὸν φόβον τὸ φαινόμενον· διότι, ἐπειδὴ αὐτὸς δὲν ἐξάρρησε ἀριστερὰ πρὸς ῥίψῃ πρὸς βλέμματι εἰδὼν καὶ ἐκεῖ, καὶ δὲν ἐξέλθῃ, ὅτι ἐπαρτήρηθη, τῷ ἐφάπτετο, ὅτι ἐδιδόκετο ὑπὸ τοῦ ὡς φαινομένου παρασάδεντα ἀρχιτέκτονα· ἀλλὰ ἐπειδὴ καὶ ὅς ἐμβάλετο εἰς τὸν οἶκον τὴν ἰδίαν σιγμὴν, ὁ κλέπτης ὑποπτήξας ἐφείξε, καὶ ἑξέμω, ὡς πρὸς φίλα τῷ δένδρῳ, ἐ-

Fisica popoli

B

βλε-

βλεπὼν ἀγείως ὀλογυρά τε, καὶ ἐβίβαλε πάντοτε μὲ μνείας ὅρκους, ὅτι δὲν ἔκλεψε μήτε μίαν βελόνην. ὁ ἀρχιστέκτων, ὁ ὁποῖος ἐκατάλαβεν, ὅτι ἡ ὑπὸ κηρὸν ἀπατάσα οἰκὼν τε εἰδὼς τὸν κλέπτην ἔξω ὑπὸ τὸ οἰκημά τε, ἐμεδίασε ὅλα τὴν τὸ γελοιῶδες συμβεβηκός, ἀρκεθεὶς εἰς τὸ νὰ ἐκβάλλῃ ὑπὸ τὸν οἶκόν τε τὸν σφραγιδεγλύπτῳ μὲ μενικαῖς μάστιγας. τότε λοιπὸν τῷ ἀνδρωπαεῖ ἡ φαντασίαν βίβαλα ἔμεπεν εἰς ἀπάτην, ὅτι ἡ κήεις μορφή, ὅ, που εἶδεν, ἦτον φάντασμα. ὅθεν τάχα δὲν ἔκαμιν ὅρκον εἶπε ὅλα τὴν, ὅτι ὑπάρχουσιν ἀνδρωποι, οἱ ὁποῖοι φαίνονται αἶμα καὶ εἰς ἄλλον τόπον ὡς φάντασμα; καὶ δὲν εἶπεν ὁμῶς με πολλὰς δεισιδαίμονας, ὅτι καίνεας ποτὲ δὲν μὲ καταπείθει μὲ λόγους εἰς τὸ νὰ ἀρνηθῶ ἐκείνο, ὅ, που εἶδεν μὲ τὰ ἴδια ὑγιῇ ὁμμάτιά μου;

Εἰς ποσῶν εἰς ἀνδρωπες ἐνδέχεται τὰ βλέπει εἰς αὐτὸν, καὶ νὰ μὴ δεισκηται αἶμα εἰς δύο τόπους, κατὰ τὴν δεισιδαίμονα εὐνοίαν τῆς λέξεως. τὴν συμβαίνει τότε, ὅταν τὸ τοιαῦτον σπῆναι φαίνοντο προέρχεται ὑπὸ μίαν ἰδιαιτέραν θάλασσαν τῆς ἡλιακῶν ἀκτίνων. ἔλεγχον τῷ λεγομένῳ ἐκ ἀκαταφρόνητον ἔχομεν τὸ παράδειγμα τῷ Κερσιγγίῳ, εἰς ἀνατόμῳ. ἔτος ὁ πειρίφημος αἰὲρ εἰργάζετο ποτὲ πειρὲ ἐσπέραν εἰς τὸ ἀνατομικόν τε οἶκημα, ὅ, που ὁ αἰὲρ ἦτον πεπυκνωμένος καὶ πλήρης ἀναθυμιάσεων ὑπὸ τῷ πλήθει μερῶν ἀνδρωπίνων τροπαρισκοδασμῶν εἰς ἀνατομικὰς δειξίς, λειψαίων, κτ. ἔξαφνα εἰς τὸ ὕψος ἀτεινῶς εἰδωρῶσεν ὅλην τε τὴν μορφήν καθεμῶν εἰς τὸ ἕτερον πέραν τῷ οἴκῳ ἀντικρύ τε. λοιπὸν σηκωθείς ὑπὸ τὸν τόπον τε, ὅλα νὰ ἐρδμήσῃ ἀκρεβέστερον τὸ φάντασμα, ἐπλησίασεν εἰς αὐτό. ἀλλὰ τότε ἔγενεν ἄφαντον. ὑπεσρέψας πάλιν εἰς τὸν ἀρότερον τόπον, τὸ ἔβλεπε πάλιν. ὑπὸ μίαν ἄλλην γωνίαν, ἐγένετο πάλιν ἀόρατον. πάλιν μελετήσας τὴν αἰτίαν τῷ φαινομένῳ ἐκατάλαβεν, ὅτι τὴν ἐπορεύετο ἀπὸ τῆς γωνίας τῆς ὀπκώσεως τῆς ἡλιακῶν ἀκτίνων, καὶ ὅτι ἐκ τῆς ἐπορεύσεως ἡ γένεσις ὅλη τῷ φαινομένῳ ἔφερε νὰ ἀναφερθῇ εἰς τὰς ἀναθυμιάσεις τῷ οἰκηματός, αἱ ὁποῖαι βοηθῶνται ἀπὸ τὸν ἐσπείον ἥλιον ἐνήργησαν ὡς καθρέπτεις, καὶ παρέστησαν εἰς εἰκόνα τε.

Δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλλωμεν παντελῶς εἰς τὴν ὁρδίαται τῆς τοιαύτης ὁδηγήσεως, ἐν ᾧ καὶ ἄλλοι ἀξιόπιστοι ἀν-

δρες

θρῖς εἶδον ὡσαύτως τοιαῦτα φαινόμενα φαντασματώδη εἰς τὴν αἰτμοσφαῖραν τῶ αἰέρος. μετὰ τὸ ἄλλων ἐξημέρισεν αὐτό-
πας εἰς σιφὸς Βεγνέρος τὸ ὄνομα. φαίνεται, διηγῆται
αὐτὸς, χερδὸν ὁσημέραι εἰς τὸ ὑψηλότεον ὄρος τῆς Περσῆ
ὑπερφύεις φαινόμενον. τὴν πρώτην φοράν, ὅταν τὸ εἶδ-
μεν, ἤμεθα ὅλοι ὁμῶς εἰς τὸ ὄχι πόσον ὑψηλὸν ὄρος Πορ-
βαμάραν. εὖ συνίηγον, ὅ,τι μᾶς ἐσκέπασεν ἀπὸ καθε-
μέρος, μᾶς ἐπέχει, καὶ ἔτασ διέβαινε, καὶ μετὰ τὴν
ἡμέραν, τὴν μεγαλοσχεπέσάν τε θεωρεῖται τὸ ἀσπείλ-
λοτος ἡλίου. τὸ συνίηγον ἐχώρη πρὸς τὴν δύσιν, ὃ εἶναι,
εἰς τὸ μέρος τὸ ἀντικείμενον τῇ ἡλίῳ· εὐθὺς ὡς σαλαρό-
μενον εἰς τὴν αἶρα ἐκινήθη πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ὡς ξι-
κόντα βήματα, καθεῖς ἀπὸ ἡμῶς ἐβλεπε τὴν σκιά τῆς εἰς
αὐτὸ· ὁμῶς καθεῖς ἐβλεπε μόνον τὴν ἰδίαν τῆς σκιά· ὡς
τὴν μικρὰν ἀπόστασιν διακρίνουμεν ὅλα τὰ μέρη τῆς σκιάς.
ἐβλεπομεν τὰς βραχίονας, τὰς μηρῶς, καὶ τὴν κεφαλὴν.
ἔτασ ὁμῶς εἶδομεν τὴν κεφαλὴν ἐλισσόμενον μὲ λάμψιν,
ὅ,τι ἐξημέριζε ἄλλον τιτὰ σφαιρῆς ὁμοκέντρους, καὶ ζων-
ρῆς χρώματος, ἐγγειομεν ὁξυκότες· τελευτῶν ἐθεωρήσα-
μεν πολλὰ μακρὰν εἰς λακὸν φωτεινὸν κύκλον, ὅ,τι πε-
ρικυκλωτε τὸ ὅλον, καὶ ἐξημέριζε ἀληθῶς σφαῖρα, ὅ-
ποῖος ζωγραφεῖται εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ἀγίων.

Καὶ ὁ Πατὴρ Ἀλφόνσος Δεβάλας, καὶ ἄλλοι Γάλλοι
γεωμέτραι εἶδον εἰς τὸ ὄρη τῆς Περσῆ εἰς συνίηγον ὅς ἀν-
θυμιάσιον ἀνθρώπου, καὶ ζῶα, περικυκλωμένα ὑπὸ ὁ-
μοίαν λάμψιν.

Παρόμοιοι συμβεβηκὸς παρετήρησεν ὡσαύτως καὶ ὁ Αἰγύ-
πιος δὲ Οὐλλοα μὲ τὰς συνεδαιπόρους τε εἰς τὴν Περσῆ εἰ-
παῖον εἰς τὸ ὄρη Πορβαμάραν, τὸ ὅποιον αὐτὸς διηγῆ-
ται εἰς τὸ ἀσπείλτοτον Ἰσπανικὸν ἀστροτότυπον σύγγραμμά-
του, ἐκδοθέν ἐν ἔτει 1748 εἰς τὴν Μαύταν τῆς Καρπι-
ταιῶν, ἢ Μαδεΐτι (βασιλεύσαν πόλιν τῆς Ἰσπανίας)
μὲ τὴν ἐπιγραφὴν „ Ἰσπανικὴ διήγησις τῆς ὁδοῦ εἰς τὴν Αἰ-
μεικίαν. “ Τὸ φαινόμενον παρασταίνεται εἰς εἰς χάλκι-
νον πίνακα· πόσον δὲ ὑψίστην, καὶ θαυμασίον εἶναι, ὥς
ἀρέπει τὰ τὸ μεταδύσσει εἰς τὰς ἀναγνώσας μὲ τὴν πε-
ρίστασιν, δι’ ἧς μοι ἐγενε γνωστόν.

Ἐγὼ πείφημι, πάλαι γεγενὸς Προφῆσας εἰς τὸ
Ἑλμασίον, ὡς μαζὶ κόμην τινά, Μαξιμιλιανὸν Λαμ-

βέργιον, Φαντασίω· διότι αὐτὸς εἰς εἷς σύγγραμμά τῷ ἀπεφαίνετο, ὅτι ἐνδέχεται καὶ ἰδῆ τις ἑαυτὸν ἰσάμενον παρ' ἑαυτῷ, παρυσῶν ἀναδυμιάσεων. Οἷς αὐτῆς σύμβυλος Βαυράσιος, εἰς τῷ ὁποίῳ τὴν οἰκίαν ἔγενε λόγος περὶ τῆς ἐν καιρῷ συναναστροφῆς, ἔδειξεν εἰς τὸν Προφύσιον ἐκείνου, ὑπὸ τὸ α'. μέρος τῷ ῥηθέντος βιβλίου τῷ Ἀγανίῳ δὲ Οὐλλῷ τὸν 14 χαλκογραφικὸν πίνακα, εἰς τὸν ὁποῖον εἴκεται τοῦτον φαινόμενον, καὶ αἰέτιω ἑμπαροδῶν τὴν ἐξῆς πεικονίῳ, Δεισκομῶν εἰς τὴν 592 σελίδα τῆς Φωτοτύπῃ ἐκδόσεως.

Ἡμέρας ὑπρασκήσεως, ἕλος ὁ λόφος ἐνελίσσεται μετὰ πολλὰ πυκνὰ σιώνεφα, καὶ ὁποῖα, ἀνατέλλοντες τῷ ἡλίῳ, ἰσκορπίδῃσαν, καὶ ὑπελείφθησαν μόνον πόσον λεπτὰ ἀναδυμιάσεις, ὥς δὲ διεκείνουντο ὅλα τῆς ὀψείας. ἐν τῷ ἀνατέλλειν τὸν ἡλίον, εἰς τὸ ἴδιον ὄρος, εἰς τὸ ἀντικείμενον μέρος, σχεδὸν δέκα ὀργυὰς μακρὰν ὑπὸ τὸν τόπον, ὅπου ἡμεῖς ἰσάμεθα, ἐβλέπετο, ὡς εἰς εἷς καθρέπτειν, παρῃσαμένη ἡ εἰκὼν καθρούς ὑπὸ ἡμῶν, καὶ ἡ κεφαλὴ, ὡς τὸ κούρον τῷ φαινόμενῳ, ἐπεικυκλώετο ὑπὸ ξία ὑρανία τόξα, ἔχοντα τὸ κούρον κοινόν· τὰ ἔχματα, ἢ τὰ ἀκρότατα χρώματα τῶν εἰς ἡπτοστο τῆς πρώτων χρωμάτων τῷ ἀκολύδῳ, καὶ ἐκτὸς τῶν τῆς ὑρανίων τόξων, ὀλίγοι τι μακρὰ τῶν, ἐφαίνετο εἰς τέταρτον λοβὸν τόξον. ὅλα ἴσαντο κατὰ καθετόν εἰς τὸν οὐρίζοντα. καὶ δὲ οὕτως ὡς εἷας ὑπὸ ἡμῶν ἐκινήτο ὑπὸ τὸ εἷς μέρος εἰς τὸ ἄλλο, ἐδουφρεῖτο ὑπὸ τὸ φαινόμενον ἀπαράλλακτα εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, καὶ τάξιν. τὸ πεισιότερας πειριγείας ἄξιον ὅμως ἦτον, ὅτι αὐτὸς ἔξ, ἢ ἐπὶ αὐτῶν οὐρίσκοντο ἰσάμενοι πολλὰ πλησίον ἀλλήλων, καθῆς ἐβλεπε τὸ φαινόμενον δι' ἑαυτὸν, καὶ δὲ ἐβλεπε καὶ ἐν ἑαυτῷ τῶν ἄλλων. τὸ μέγεθος τῆς δὲ ἡμέρας τῶν τῶν τόξων μετεβάλλετο κατὰ μικρόν, κατὰ λόγον τῆς ὑψώσεως τῷ ἡλίῳ ὑπὲρ τὸν οὐρίζοντα· εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἀφανίζοντο ὅλα τὰ χρώματα, καὶ αἱ εἰκόνες τῶν σωμάτων ἐγίνοντο πάντοτε ἀόρατοι· μετὰ μικρὸν χρόνον ἠφανίσθη τὸ φαινόμενον ὅλον. ὅλα ταύτης τῆς μαρτυρίας, ἐναντίον τῆς ὁποίας ὁ Προφύσιος δὲ εἶχε καὶ ἀρβύλλη καμμία εἰσασιν, ἐπεκυρώθη ἡ ὑπόφανσις τῷ κόμηντος Λαμβεργίου, ὅτι ἐνδέχεται καὶ ἰδῆ τινὰς ἑαυτὸν εἰς ἀναδυμιάσεις. αὐτὸ τὸ πολλὰ ἀξιωματικόν, καὶ θαυμάσιον φαινόμενον,

τὸ ὁποῖον εἶδεν ὁ Οὐλλοα, καὶ οἱ ἀκόλουθοί τε εἰς τὸ ὄρος Πομβαρμάκων, ἐρείδιτο, ὡς καὶ τὰ δύο περηγέμενα, εἰς τὰς νόμους τῆς θλάσεως τῆς ἡλιακῶν ἀκτίων.

Οὕτως ἔχει καὶ τὸ φαινόμενον, τὸ ὁποῖον ἐθεώρησεν ὁ ὑποθαλὼν Σύμβουλος Σίλβερολαγ μετὰ τὰς συνοδοιπόρους τε εἰς τὸ ὕψος τῶ ὄρους Βρεκτέρν, ἐσπέρας, δύοντος τῆς ἡλίας. ἡ δὲ γησίς τε περιέχεται συντόμως εἰς τὰ ἑξῆς. Ἐν ᾧ αἰφνης εἰς τὴν ἀνατολὴν παρήρχετο σαλευόμενον ἐν πυκνῷ ὄξυ ἀναδυμιάσειν συννεφον παρ' ἐμὲ καὶ τὰς συνοδοιπόρους μὲν, εἰς τὴν ἀπὸ κλισιν τῆς κορυφῆς τῶ ὄρους, ἐν μέρῃ χαμηλότερῃ παρὰ ἡμᾶς, εἶδεν παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, καὶ ἔξαφνα φαίμασμα ὑπερφύεις καὶ φεικτὸν εἰς τὸ τοῦ συννεφον. Ἐγὼ ἔβλεπον μακρὰν ὅλον τὸ πολλὰ μέγα ὄρος τῶ Βρεκτέρν ὅτι παρήρχετο σαλευόμενον ἑμαρτέδωκε χαμηλότερα ἀπὸ ἡμᾶς. Ἄδυν, ὡς εἶδον τὸ τοῦ φεικτὸν ὄραμα, ἀνεβόησα πρὸς τὰς συνοδοιπόρους μὲν γὰρ ῥίψαν τὰ ὀμμάτιά των ὀγλίγωρα εἰς τὰ ἀνατολικά μέρη καὶ τὸ τοῦ ποιήσαντος κατέλαβε καὶ αὐτὰς ὅχι ἐλιγώτερον ἀπὸ ἐμὲ τὴν ἰδίαν σιγμὴν ἐκπληξίς. ἡμεῖς ἐθεωρῶμεν τὴν καλύβην (οἰκίδιον τῶ Ἀγίου Βρεκτέρν) εἰς τὸν ἕραν ἐν ὡς οἰκοδομὴν μεγαλωπείῃ, καὶ ἡμᾶς αὐτὰς εἰς τειαυτὰς γιγαστιαίας μορφάς, ὁποίας μόνον ἡ φαντασία ἡμπορεῖ τὰ πλαστεργύση. Ἐν ᾧ ἐγὼ ἔξίτεινεν τὸν βραχίονά μου, καὶ ὁ γίγας ἔκχευε τὸ ἰδίον, ὁ βραχίων τε ὁμοιάζε μετὰ ἐνὰ παχυὴν ἰσὸν (κατάρτι), καὶ ὁ γίγας ἤυξεν κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, καθ' ὃν τὸ ἐν ἕρανῳ συννεφον ἐπλησίαζεν εἰς ἡμᾶς ἠφενίδην δὲ, ἀφ' ἧς μετεβλήθη εἰς τερατῶδες καὶ ἀπειρον μέγεθος, ἕως τελευτάων τὸ συννεφον ἀπεῦσαν ἐπλησίασε παντοπασιν εἰς ἡμᾶς, μᾶς περιεκάλυψε, καὶ καδύρξαν καὶ φερέματά μας. Καὶ εἰς τὴν ἐπίπedin γλῶσφιν εὐδέχεται ὡσαύτως γὰρ χηματιδῇ εἰς τὰς ἀναδυμιάσεις μορφῇ ἐν εἶδει φαντάσματος. ἐνᾷς ἱερικῆρυξ μετέδρακεν εἰς ἐνὰ ἄλλον μίαν εἶδον περὶ τριῖτε τιτὸς φαινομένων, ἕως ἔχυσαν.

Ἐν μίᾳ κυριακῇ ὑπῆγον ἐν ἡμέρᾳ χιμτεῖω, καὶ εἰδὼς τὸ πρῶτον εἰς τὴν ἐκκλησίαν μακρὰν ἀπὸ ἐμῶν ἀντικρύ μὲν ἐκτεῖτο μία ἀναβαίνουσα παχὺα ὁμίχλη ἑμαρτέδεν τῆς ἀκτίων τῶ ἀσπένδεις ἡλίας. ἔξαφνα ἐθεώρησα κατιτι, τὸ ὁποῖον εἰς ἀδελικὴν μορφὴν, πλαγίως ὄξα τῶ

ἀγρῷ, ἐφαίνετο ὅτι ἐπλησίαζεν εἰς ἐμὴν. ἐγὼ ἐπειπά-
ναι, ἀργότερα, δεῖν νὰ συναπακτῶ ὑπὸ τὸ φαινόμενον.
ἀλλ' αὐτὸ ἐματαίωσε τὸν σκοπόν μου, μὴ τὸ νὰ ἐμῆεν ἰ-
σάμενοι, ὡς ἐκτὸν βῆματι ἀκόμη μακρὰν ὑπὸ ἐμὴν,
εἰς τὸ πλάγιόν μου, ὥστε νὰ ἀπέφυγε τὴν πολλὰ πλη-
σίον συναπακτῶν μου. Ἐγὼ πειεργεῖα κινέμενος ἐπλη-
σίαζον εἰς αὐτό· ἀλλ' ὅσον πεισιότερον ἐπλησίαζον, τόσο
πεισιότερον ἐσκοτίζετο ἡ μορφή. ἀφ' ἧς ἐπλησίασα πα-
πάσιν εἰς αὐτὸν, καὶ εἰς τὸ σφῶμα τῆς ἀναβαίνουσας ἡ-
μίχλης, δι' ἧς ἐφαίνετο κατ' ἀρχὰς τὸ φαινόμενον ὅτι ἐ-
πλησίαζεν εἰς ἐμὴν, ἠφανίσθη παπάσιν. ἐκείνο, ὅ,περ
ἐνόμιζον ὅτι εἶδον, ἦτον τὸ φάσμα τῆς παχέος ἡ-
μιχλώδους συνίφης, μία σκιά, ἴσως ἡ ἰδίᾳ μου
σκιά, τὴν ὁποίαν ἔρριπτον ἐκεῖ αἱ ἀκτῖνες τῆς ἀνατέλ-
λουσας ἡλίου.

2) Ὅτι εἷας ἀνθρώπος ἡμπορεῖ νὰ κληθῇ,
ἢ νὰ ζητηθῇ, καὶ νὰ παρασταθῇ, ὅπως τὸν θέ-
λομεν, καὶ ταῦτο εἶναι ὡσαύτως ἀδύνατον. οἱ ἀ-
νόητοι, ὅ,περ φαντάζονται ταῦτο, νομίζεν ὅτι ὁ
ἀνθρώπος ὁ καλέμενος πίπτει εἰς βαθυὴν ὑ-
πνον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀδυνατεῖ νὰ ἐγερθῇ,
ἐφ' ὅσον τὸ φαινόμενον τε διαρκεῖ εἰς τὸν ἄλλον
τόπον· καὶ ὅτι ὁ κληθεὶς ὑποκρίνεται ἀνυκόντως
εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις, ὅ,περ ἀποβάλλονται εἰς
αὐτόν. ἐδῶ δὲν χρειάζομεθα νὰ δείξωμεν χω-
ριστᾷ, πόσον ἀνοικταίνει ἡ τοιούτη δόξα. αὐ-
συλλογισθῆτε, ὅτι ὁ ἀνθρώπος δὲν ἡμπορεῖ νὰ
φανῇ εἰς ἄλλον τόπον, καὶ νὰ μὴ ἀφήσῃ τὸν τό-
πον τῆς ἐνεργείας, καὶ τῷ ὄντι διατειβῆς τε, κα-
ταλαμβάνεται εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν καὶ τὸ ἀδύ-
νατον τε νὰ κληθῇ εἷας ζωντανὸς ἀνθρώπος.